

Katedra informatiky
Přírodovědecká fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Predikce energetické náročnosti budovy na základě jejího
CAD nákresu

2024

Vedoucí práce:
doc. Mgr. Jan Outrata, Ph.D.

Bc. Václav Procházka

Studijní program: Aplikovaná informatika,
Specializace: Počítačové systémy a
technologie

Bibliografické údaje

Autor: Bc. Václav Procházka
Název práce: Predikce energetické náročnosti budovy na základě jejího CAD nákresu
Typ práce: diplomová práce
Pracoviště: Katedra informatiky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci
Rok obhajoby: 2024
Studijní program: Aplikovaná informatika, Specializace: Počítačové systémy a technologie
Vedoucí práce: doc. Mgr. Jan Outrata, Ph.D.
Počet stran: 40
Přílohy: elektronická data v úložišti katedry informatiky
Jazyk práce: český

Bibliographic info

Author: Bc. Václav Procházka
Title: Prediction of buildings energy efficiency based on its CAD
Thesis type: master thesis
Department: Department of Computer Science, Faculty of Science, Palacký University Olomouc
Year of defense: 2024
Study program: Applied Computer Science, Specialization: Computer Systems and Technologies
Supervisor: doc. Mgr. Jan Outrata, Ph.D.
Page count: 40
Supplements: electronic data in the storage of department of computer science
Thesis language: Czech

Anotace

Diplomová práce představuje možnost konverze CAD nákresu budovy do voxelové reprezentace, v níž nadále ukazuje, jak volumetricky simulovat vedení tepla. Na základě tohoto výpočtu pak stanoví jak predikovat energetickou náročnost budovy pomocí účinnosti zdroje tepla a další spotřebované energie. Nakonec jsou diskutovány výsledky predikce.

Synopsis

Master's thesis shows how to convert CAD to voxel representation and how to simulate heat conduction in the representation. Then it shows how to predict energy efficiency of the building using efficiency of the heat source and other consumed energy. In the end the prediction results are discussed.

Klíčová slova: CAD; vedení tepla; volumetrická simulace; voxelová reprezentace; energetická náročnost budovy;

Keywords: CAD; heat conduction; volumetric simulation; voxel representation; energy efficiency;

Děkuji vedoucímu práce doc. Mgr. Janu Outratovi, Ph.D. za odborné rady při zpracovávání této práce. Dále děkuji celé své rodině za její podporu.

Odevzdáním tohoto textu jeho autor/ka místopřísežně prohlašuje, že celou práci včetně příloh vypracoval/a samostatně a za použití pouze zdrojů citovaných v textu práce a uvedených v seznamu literatury.

Obsah

1	Úvod	8
2	Konverze CADu do voxelové reprezentace	9
2.1	CAD	9
2.2	Wavefront obj	10
2.3	Voxelová reprezentace	10
2.4	Řešený problém	10
3	Fyzikální model šíření tepla	11
3.1	Vedením	12
3.2	Zářením	13
4	Energetická náročnost budovy	14
5	Aplikace	16
5.1	Použité technologie	16
5.1.1	Node.js	16
5.1.2	Mocha, Should.js	16
5.1.3	Fastify	17
5.1.4	Gpu.js	17
5.1.5	Docker, Docker-compose	18
5.1.6	Sequelize, SQLite	18
5.1.7	Minetest	18
5.2	Architektura	19
5.2.1	Databáze	20
5.3	Nahrání souboru na server ve voxelové reprezentaci	21
5.3.1	Načítání trojúhelníků	22
5.3.2	Transformace trojúhelníků do voxelové reprezentace	22
5.3.3	API	25
5.4	Predikce energetické náročnosti	26
5.4.1	Fungování	26
5.4.2	API	28
5.5	Zobrazení simulace a nahraného souboru	28
6	Diskuze	30
6.1	Očekávaná chování simulace	30
6.2	Zhodnocení a možná rozšíření	34
	Závěr	35
	Conclusions	36
A	Obsah elektronických dat	37

Seznam zkratek	38
Literatura	39

Seznam obrázků

1	Ukázka FreeCADu	9
2	Bazén zobrazený ve voxelové reprezentaci za použití voxelového enginu Minetest	10
3	Vstupní podmínky ukázkového příkladu tepelné vodivosti	13
4	Příklad využití EnPi pro firmu exportující ocel (poznámka EnPi je posunutá a zvětšená pro ilustraci)	15
5	Prázdný plochý svět v minetestu	19
6	Architektura aplikace	20
7	Schéma databáze pro uložení mezivýsledků simulace	21
8	Transformovaná 3D reprezentace rotované krychle do voxelové reprezentace	26
9	Šíření tepla vedením, u dvou materiálů s různou tepelnou vodivostí	28
10	Vytvoření nového placatého světa v minetestu	29
11	Přidání módu voxels_from_net do již existujícího světa	29
12	Průměrná teplota v letech 1961-1970 dle faktaoklimatu.cz	31
13	Závislost spotřeby na aktuálních teplotách	31
14	Závislost spotřeby na velikosti stavby	32
15	Odlíšné izolace ve stejné budově	33
16	Porovnání predikované energetické náročnosti bazénů oproti běžné	33

Seznam zdrojových kódů

1	Pseudokód řešení problému pomocí vykreslení trojúhelníků	11
2	Pseudokód řešení problému pomocí voxelů	11
3	Ukázka základní syntaxe mochy	17
4	Jednoduchá ukázka Should.js	17
5	Hello world ve Fastify	17
6	Ukázkový kód v gpu.js	18
7	Ukázka jednoduchého Dockerového souboru	18
8	Ukázka nasazení databáze a vlastní aplikace v docker-compose . .	19
9	Ukázkový kód Sequelize spolu s SQLite	20
10	Pseudokód načítání trojúhelníků	22
11	Finální řešení konverze trojúhelníků do voxelové reprezentace . . .	23
12	Pseudokód implementace is_inside	24
13	Pseudokód implementace find_areas_on_voxels	25
14	Uploadování souboru na server	25
15	Importování souboru do voxelové reprezentace a jeho zpřístupnění	25
16	Ukázka pseudokódu možné implementace hledání vnitřní části budov	27
17	Ukázka algoritmu simulace na grafické kartě	27
18	Rozhraní pro simulaci	30
19	Možný výsledek určité simulace	32

1 Úvod

Návrhy budov, strojů a dalších produktů jsou v dnešní době stále častěji prováděny za pomoci specializovaných softwarů, jež se nazývají *CADy*. *CADy* obvykle obsahují informaci o materiálech, a tedy je možné je snadno využít pro *fyzikální simulace*, jež mohou pomoci s návrhem co nejlhodnějších produktů zaměřených na potřeby konkrétního zákazníka.

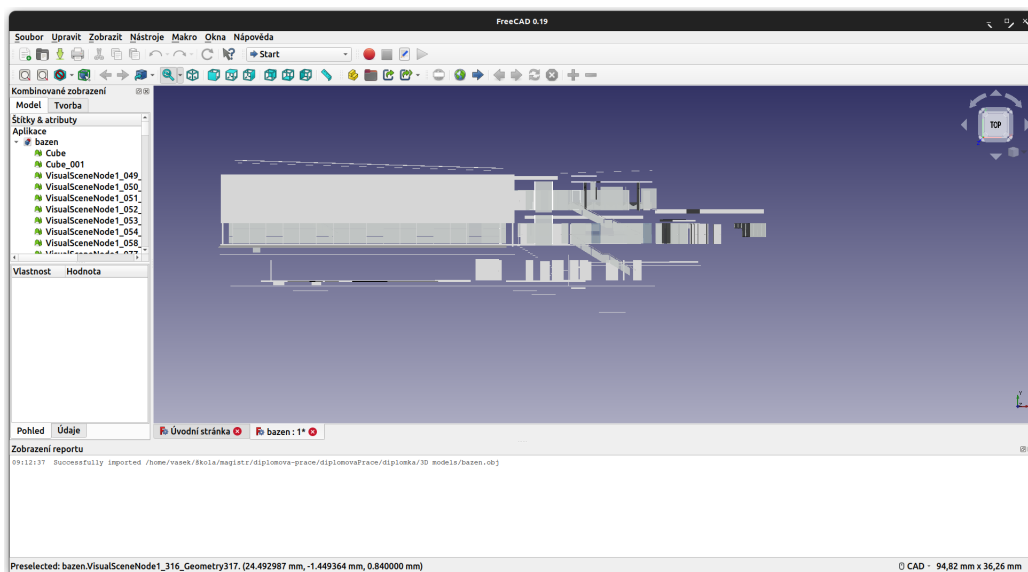
Fenoménem dnešní doby je snaha snižovat spotřebu *energie*, jak z důvodu energetických krizí, tak strategické energetické bezpečnosti a ochrany klimatu. V našich klimatických podmínkách se naprostá většina *energie* rezidenčních budov využívá na *vytápění*, jímž se detailně zabývá i tato diplomová práce.

Primárním cílem této diplomové práce je vytvořit *REST aplikaci*, jež bude poskytovat vhodné rozhraní pro nahrání *CAD souborů* a jejich *simulaci*. *Simulace* by především měla obsahovat *šíření tepla vedením*, jež je hlavním zdrojem *úniku tepla* přes zdi. *Simulace* by také měla být vytvořena ve *voxelové reprezentaci*, jež je obecná, rozšiřitelná a umožňuje rychlé výpočty. Nakonec by mělo být možné na základě této simulace a případně dalších dodatečných informací predikovat *energetickou náročnost* budovy.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních částí. Nejprve se zaměří na konverzi CADu do voxelové reprezentace, kde čtenáře seznámí se základními pojmy CAD a voxelová reprezentace a popíše řešený problém. V druhé části se práce zaměří na popsání základních znalostí z fyziky šíření tepla potřebných pro pochopení kontextu práce, zejména se pak zaměří na šíření tepla vedením a zářením. Ve třetí části bude vysvětlen pojem energetická náročnost budovy z pohledu energetiky v souvislosti se vztažnou veličinou *EnPi*. Zde autor využil své znalosti nabyté ve firmě *ENSYTRA s.r.o.* poskytující energetický informační systém *Energybroker*. V poslední popisné části bude představena výsledná aplikace, jež je výsledkem této diplomové práce. Aplikace bude popsána z hlediska použitých technologií, její celkové architektury, obecného fungování a použití pomocí *API*. Na závěr bude práce diskutována, budou zde popsány její limity a možná rozšíření do budoucna a budou shrnuty konkrétní výsledky práce, tedy představení vlastností simulace a srovnání s běžnými bazény.

CAD model bazénu, využívaný pro demonstrační účely této práce, byl poskytnut architektem Alešem Burianem, dle reálně stojícího bazénu ve Znojmě. Pouze pro nekomerční a testovací účely této diplomové práce byly využita data o materiálech, jež jsou dostupná z <https://thermtest.com/thermal-resources/materials-database>.

Původním záměrem práce bylo vytvořit ji pro potřeby firmy *ENSYTRa*, ale vzhledem k autorovu odchodu z firmy, již nebylo možné získat nezávislé vyjádření představitelů této firmy.

Obrázek 1: Ukázka FreeCADu

2 Konverze CADu do voxelové reprezentace

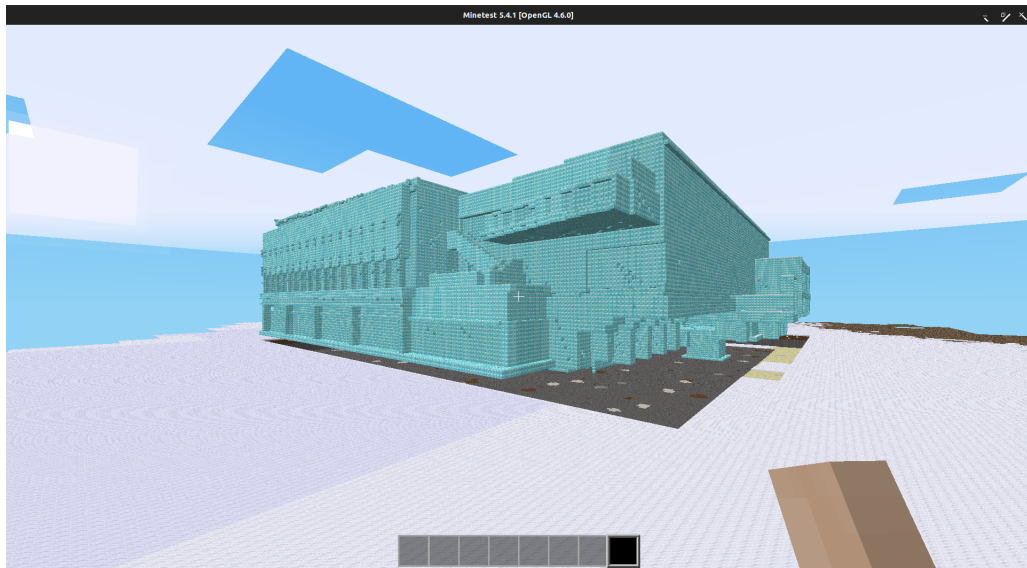
V této kapitole je nejprve popsáno, co je to *CAD* a v jakých formátech jej lze ukládat. Dále je zde popsáno co je to *voxelová reprezentace*. A nakonec je celkově vysvětlen tento problém a jsou popsány možné přístupy k jeho řešení.

2.1 CAD

CAD, nebo také *Computer aided design*, je specializovaný software využívaný pro design strojů, budov a dalších produktů. Příklady *CADů* mohou být například *ArchiCAD*, jež se využívá pro potřeby architektů. Nebo například *Siemens NX*, jež umožňuje vytváření produktů a dále usnadňuje jejich uvedení do výroby, to se označuje jako *CAM - Computer aided manufacturing*. Na obrázku 1 můžete vidět příklad open-sourcového *CADu - FreeCAD*.

Formáty, v nichž se *CAD* ukládá, lze obecně rozdělit na dvě kategorie:

1. *závislé na konkrétním softwaru* - tyto formáty lze spustit pouze v daném softwaru, příkladem takového formátu je *.pln*, jež je využíván pouze v *ArchiCADu*. U tohoto typu formátů je obvyklé, že je potřeba za jejich specifikaci zaplatit.
2. *přenositelné* - tyto formáty lze spustit nezávisle na využitém softwaru, ale může dojít ke ztrátě některých informací při konverzi z předchozí kategorie. Přenositelné formáty jsou přesně specifikované. Příkladem takového formátu je *.obj*, nebo *.dae*.

Obrázek 2: Bazén zobrazený ve voxelové reprezentaci za použití voxelového enginu Minetest

2.2 Wavefront obj

Wavefront obj je textový formát vytvořený firmou *Wavefront technologies*. Je určený pro popis 3D objektů a spolu s rozšířením *.mtl* umožňuje i přenos informace o materiálech použitých v modelu.

Formát popisuje 3D objekty za pomoci pozicí *bodů* a *povrchů*. Dále může ukládat další data, jako pozice textur nebo normálové vektory. Materiály popisuje pomocí barev, odrazivosti a dalších optických vlastností.

2.3 Voxelová reprezentace

Voxel je 3D obdoba *pixelu*. Každý *voxel* může obsahovat různé *sémantické informace* - například o typu materiálů, barvě, teplotě a podobně dle domény, pro kterou se aktuálně tato reprezentace využívá. *Voxelová reprezentace* se využívá v počítačové grafice, počítačových hrách, modelování měst, geologii a dalších oblastech. Její *diskrétní* povaha umožňuje tvorbu rychlých simulací na *GPU*.

Obrázek 2 ukazuje jak může vypadat bazén ve *voxelové reprezentaci*.

2.4 Řešený problém

Na vstupu je dokument v *CAD formátu* a na výstupu je *voxelová reprezentace* obsahující sémantické informace o zvoleném materiálu pro potřebu naší oblasti využití. Existují dva hlavní způsoby, jak k problému přistupovat - vykreslit trojúhelníky nebo pro každý voxel zjistit, zda se nachází uvnitř oblasti.

Pseudokód 1 ukazuje, jak vypadá možné řešení problému pomocí vykreslení trojúhelníků. Hlavním nedostatkem tohoto řešení je, že výsledná voxelová repre-

zentace neobsahuje voxely, jež jsou uvnitř oblastí určených trojúhelníky. Časová složitost tohoto řešení je určena pouze počtem trojúhelníků, tedy $\Theta(T)$, kde T je počet trojúhelníků. V případě řešení pomocí voxelů, představeném v pseudokódu 2, je časová složitost závislá, jak na počtu voxelů, tak na počtu trojúhelníků. Časová složitost v tomto případě závisí na zvolené datové struktuře pro uložení trojúhelníků.

```
1  function triangle_conversion(triangles, voxel_size) {
2      let voxels = new VoxelRepresentation(voxel_size);
3      for(let triangle of triangles) {
4          draw_on_voxels(triangle, triangle.material, voxels);
5      }
6      return voxels;
7  }
```

Zdrojový kód 1: Pseudokód řešení problému pomocí vykreslení trojúhelníků

```
1  function voxel_conversion(triangles, voxel_size) {
2      let voxels = new VoxelRepresentation(voxel_size);
3
4      for(let [x,y,z] of voxels.indexes()) {
5          let [inside, material] = is_inside([x,y,z], triangles);
6          if(inside) {
7              voxels[x][y][z] = material;
8          }
9      }
10
11     return voxels;
12 }
```

Zdrojový kód 2: Pseudokód řešení problému pomocí voxelů

3 Fyzikální model šíření tepla

Teplota je průměrná kinetická energie vibrujících a kolidujících *atomů* v rámci látky a *teplo* je změna *energie* v rámci látek způsobená rozdílem v *teplotě*. *Teplo* se může *šířit* třemi základními způsoby - *vedením*, *zářením* a *prouděním*. V této kapitole budou popsány tyto základní typy *šíření tepla*. Obecně k *vedení* dochází v rámci jedné *látky* pomocí *atomových vazeb*. K *záření* dochází na rozhraní materiálů, kde materiál vyzařuje *elektromagnetické záření*. A k *proudění* dochází v *tekutinách* (*kapalinách* a *plynech*).

3.1 Vedením

K šíření tepla vedením dochází v rámci jedné látky. Vždy se teplo šíří od části látky s vyšší teplotou k části, kde je teplota nižší. Základními parametry, jež ovlivňují rychlost vedení u pevných látek jsou:

1. síla vazeb mezi atomy
2. pravidelnost atomové struktury - například krystalická struktura
3. přítomnost volných elektronů

Tedy například diamanty mají vysokou vodivost díky tomu, že mají pravidelnou krystalickou strukturu. A kovy mají vysokou vodivost díky tomu, že obsahují volné elektrony. U tekutin (plynů a kapalin) k vedení dochází kvůli kolizím jednotlivých částic. Z toho důvodu mají tekutiny obvykle nízkou vodivost - takové látky se říká izolant. Této skutečnosti se využívá při tvorbě materiálů, jež jsou izolanty - například aerogel nebo skelná vata.

Základní veličinou vedení tepla je tepelná vodivost, jež je definována pomocí základní podoby Fourierova zákona:

$$q = -k * \frac{T_2 - T_1}{L} \quad (1)$$

V rovnici značí q tepelný tok s jednotkou $\frac{W}{m^2}$, jež je odváděn při rozdílu teplot $T_2 - T_1$, délce prostoru s látkou, jež odděluje rozdíl teplot L a tepelnou vodivostí této látky k s jednotkou $\frac{W}{m \cdot K}$. Zobecněná verze Fourierova zákona zohledňuje různé rozložení teplot v potenciálně vícedimenzionálním prostoru:

$$q(r, t) = -k * \nabla T(r, t) \quad (2)$$

v tomto případě je tepelný tok definován v závislosti na čase t a pozici r . T je rozložení tepla v látce na pozici r v čase t . k je zde opět tepelná vodivost.

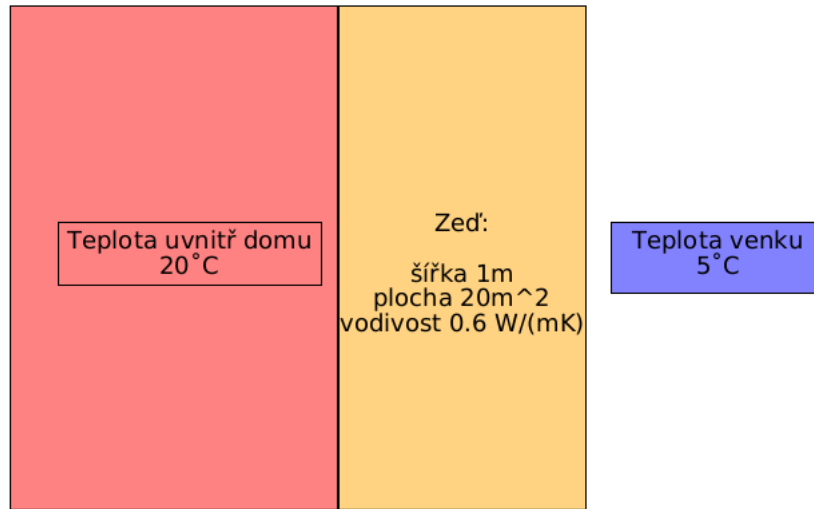
V praxi je možné využít základní podobu Fourierova zákona například pro výpočet úniků tepla přes zeď, při znalosti tepelné vodivosti materiálů z nichž se skládá. Tedy, kdybychom jako v ukázce na obrázku 3 měli cihlovou zeď o ploše $A = 20m^2$ širokou jeden metr s tepelnou vodivostí $k = 0.6$, přičemž teplota uvnitř budovy je $T_1 = 20^\circ C$ a venkovní teplota je $T_2 = 5^\circ C$, pak lze spočítat tepelný tok, jako

$$q = -0.6 * \frac{5 - 20}{1} = -0.6 * -15 = 9 \frac{W}{m^2} \quad (3)$$

Z tohoto můžeme dále spočítat rychlost, jakou teplo uniká přes zeď vynásobením její plochou:

$$P = 9 * 20 = 180W \quad (4)$$

Toto v praxi může znamenat, že z budovy za hodinu, přes tuto zeď při konstantních vstupních podmínkách, unikne $E = 180 * 3600 = 648000J = 0.18kWh$ energie.

Obrázek 3: Vstupní podmínky ukázkového příkladu tepelné vodivosti

3.2 Záření

Tepelné záření je elektromagnetické záření, jež má vlnovou délku $\lambda \in [10^{-1}, 10^2]$ m, tedy od ultrafialového záření přes viditelné spektrum až po infračervené záření. Při pokojové teplotě je většina záření v infračerveném spektru, a tedy nelze vidět. Oproti tomu například hvězdy, jež mají velmi vysokou teplotu vyzařují i značnou část v UV spektru a viditelném spektru.

Základním modelem pro zkoumání šíření tepla zářením je tzv. černé těleso. Černé těleso se vyznačuje tím, že veškerou energii pohltí. Množství vyzářené energie za jednotku obsahu černým tělesem je určeno vzorcem:

$$E_b = \sigma * T^4 \quad (5)$$

Ve vzorci je T teplota v Kelvinech, σ je Stefan-Boltzmanova konstanta a E_b je vyzářená energie s jednotkou $\frac{W}{m^2}$. S rostoucí teplotou velmi rychle roste vyzářená energie. Pro aproximaci šíření tepla reálných těles se využívá zobecněný model šedé těleso, jehož vyzářená energie je určena vzorcem:

$$E_g = \epsilon * \sigma * T^4 \quad (6)$$

V reálném světě je situace ještě komplikovanější, protože ϵ závisí i na teplotě.

Pokud spolu interagují dvě černá tělesa, pak pro výměnu energie platí rovnost:

$$Q_{net1-2} = A_1 F_{1-2} \sigma (T_1^4 - T_2^4) \quad (7)$$

Při situaci, kdy elektromagnetické záření koliduje s tělesem může dojít ke 3 případům:

1. těleso přijme energii - procento záření, jež těleso přijme je určeno absorptivitou α

2. záření se odrazí - procento záření, jež těleso odrazí je určeno reflektivitou ρ
3. záření projde tělesem - procento záření, jež tělesem projde je určeno transmissivitou τ

Pro tyto případy platí rovnice:

$$\alpha + \rho + \tau = 1 \quad (8)$$

Pokud vezmeme v potaz tyto případy, pak je černým tělesem takové těleso, jež má $\alpha = 1$, tedy přijme veškerou energii ze záření.

V případě, že budeme počítat i s odrazy mezi dvěma šedými tělesy, pak lze rovnost pro výměnu energie zobecnit na:

$$Q_{net1-2} = A_1 F_{1-2} (B_1 - B_2) \quad (9)$$

V rovnici B_1 a B_2 značí *radiozity* těchto těles (*tepelný tok*, jež je vyzářen) a ta je definována jako:

$$B = \rho H + \epsilon E_b \quad (10)$$

Zde H značí *irradianci* - *tepelný tok*, jež dopadá na plochu.

4 Energetická náročnost budovy

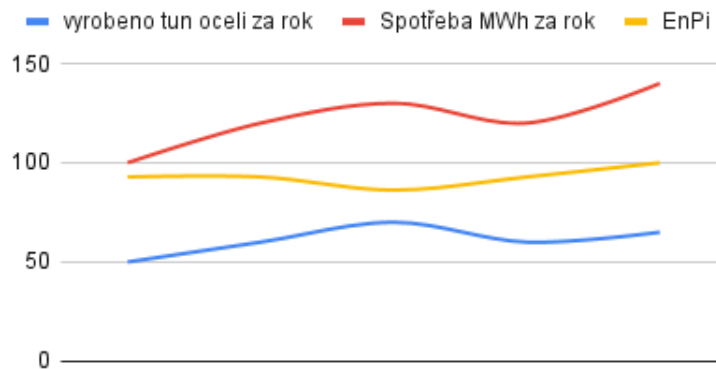
Spotřeba budovy je celková energie (obvykle se udává v *MWh*), jež tato budova využije na splnění svých cílů, během časového období. Do *spotřeby energie* se počítá i energie, již budova sama generuje, tedy například elektřinu za pomoci *solárních panelů*, nebo teplo za pomoci *tepelných čerpadel*.

Od spotřeby se odvozuje vztažná veličina *EnPi*. V obecném případě se jedná o podíl $\frac{\text{spotřeba}}{\text{veličina}}$. Za *veličinu* je možné dosadit jakoukoliv jednotku, jež je pro danou budovu relevantní - tedy například pro hospodu by se mohlo za veličinu dosadit počet obslužených zákazníků, nebo pro továrnu vyrábějící ocel by za veličinu bylo možné dosadit vyprodukované množství oceli.

Pro běžné budovy se v praxi používá *EnPi* nastavené na $\frac{\text{spotřeba}}{\text{m}^2}$ a tomuto *EnPi* se říká *energetická náročnost budovy*. Hlavním faktorem, jež ovlivňuje *energetickou náročnost* je spotřeba tepla a také se může značně lišit dle typu budovy:

1. *historické budovy* - tyto již obvykle nelze zateplit, a tedy mají velmi vysokou energetickou náročnost
2. *lázně, bazény, atp.* - tyto budovy spotřebovávají velké množství energie na vytápění, a tedy mají velkou energetickou náročnost
3. *školy, školky, atp.* - tyto budovy se využívají pouze v určité části dne a bývají zateplené. Tedy mají nízkou energetickou náročnost

Enpi Ukázka

Obrázek 4: Příklad využití EnPi pro firmu exportující ocel (poznámka EnPi je posunutá a zvětšená pro ilustraci)

4. *bytové domy, domovy pro seniory, atp.* - tyto budovy jsou obývány po celý den a energetická náročnost se typicky liší dle úrovně zateplení

Obrázek 4 ilustruje jak může vypadat vývoj $EnPi$ při dané spotřebě oceli a spotřebě energie v MWh za rok. $EnPi$ zůstává poměrně neměnné oproti tomu ostatní veličiny spolu korelují. Díky tomu se $EnPi$ může například využít ve strategii pro snížení spotřeby.

U běžných budov je také poměrně obvyklé, že se $EnPi$ udává jako $\frac{\text{denostupně}}{\text{spotřeba}}$, v případě, že jsou k dispozici data o spotřebách alespoň na měsíční bázi. *Denostupně* je definován jako:

$$D(t_{is}, T_{out}) = \begin{cases} t_{is} - T_{out} & \text{pokud } t_{is} - T_{out} \geq 0 \\ 0 & \text{jinak} \end{cases}$$

V definici je T_{out} venkovní teplota a t_{is} je vyžadovaná teplota uvnitř budovy.

Tedy kdyby teplota venku byla například $T_{out} = 5^\circ\text{C}$ a teplota uvnitř by byla $t_{is} = 20^\circ\text{C}$, pak by $D(20, 5)$, bylo rovno $20 - 5$, a tedy $D(20, 5) = 15$. Oproti tomu, když by teplota venku byla vyšší než teplota uvnitř, pak by byl výsledek roven 0. Tedy například $D(20, 30) = 0$.

Pro budovu, jež má dubnovou spotřebu $500kWh$, při průměrné venkovní teplotě 12°C , jež je vytápěna na 22°C a má velikost $100m^2$, pak je její *energetická náročnost* za duben rovna:

$$\frac{500 \text{ kWh}}{100 \text{ m}^2} = 0.2 \frac{\text{kWh}}{\text{m}^2} \quad (11)$$

a její $EnPi$ vztažené k denostupni je rovno:

$$\frac{500}{22 - 12} = \frac{500}{10} = 50 \frac{\text{kWh}}{\text{K}} \quad (12)$$

5 Aplikace

V této kapitole je celkově shrnuto fungování aplikace a její použití v praxi. Nejprve kapitola popisuje, které technologie byly použity pro vývoj aplikace. Dále se zabývá, jak se nahrávají soubory na server a transformují se do *voxelové reprezentace*. Nakonec představuje fungování *predikce energetické náročnosti* budov.

Aplikaci lze nasadit příkazem `docker-compose up`¹ z terminálu ve složce s aplikací. Automatizované testování lze pak spustit z *dockerového kontejneru* pomocí příkazu `npm test`.

5.1 Použité technologie

V této kapitole jsou stručně popsány technologie, jež jsou využity v aplikaci. V rámci aplikace je primární využitou technologií *Node.js* spolu s programovacím jazykem *JavaScript*. Na testování se využívá testovací framework *Mocha* spolu s *Should.js*. Pro tvorbu *Rest API* byl zvolen *Fastify*. Náročné výpočty se provádějí na grafické kartě za pomoci *Gpu.js*. Aplikace se nasazuje za pomoci *dockeru* v kombinaci s *docker-compose*. Data animací se ukládají do databáze *SQLite* za pomoci ORM *Sequelize*. Pro testovací účely zobrazení se využívá *voxelový engine Minetest*.

5.1.1 Node.js

Node.js je *open-sourcové* běhové prostředí pro *JavaScript*, jež je možné spustit na všech běžných platformách. *Node.js* běží na *JavaScriptovém* enginu *V8*, jež je využíván také prohlížečem *Google Chrome*. Výpočty v *Node.js* probíhají v rámci jednoho *procesu* a *standardní knihovny* jsou psány tak, aby nebyly *blokuující*. *Node.js* podporuje v různých verzích různé verze standardu *ECMAScript* na němž je založen *JavaScript*. Validní soubor v *Node.js* lze spustit pomocí příkazu `node jmeno_souboru.mjs`. Pro spuštění s úpravou některých *parametrů* běhu lze přidat k příkazu *proměnné* tedy například: `node -- flag1 --flag2 --var1=X --var2=Y jmeno_souboru.mjs`.

5.1.2 Mocha, Should.js

Mocha.js je testovací *framework* pro *prohlížeče* a *Node.js*. Základní syntax *mochy* je zobrazena v kódu 3.

Should.js je *deklarativní framework* pro tvorbu *tvrzení* o *testovacích případech* a je nezávislý na *testovacím frameworku*. *Should.js* funguje na principu úpravy *Object.prototype* v *JavaScriptu*. Jednoduchý případ použití je představen v kódu 4.

¹Pro správné fungování aplikace musí být správně nainstalován a nastaven *docker*, dle oficiální dokumentace


```

1 describe("test1", () => {
2     it("should ... testovací_pripad1", () => {
3         // kód testu
4     })
5
6     //dalsi testovací pripady ...
7 })

```

Zdrojový kód 3: Ukázka základní syntaxe mochy

```

1 let pes = {
2     barva: "hnědá"
3 };
4 pes.should.have.property("barva", "hnědá"); // pokud pes nebude m
    it hnědou barvu, pak vrátí chybu

```

Zdrojový kód 4: Jednoduchá ukázka Should.js

5.1.3 Fastify

Fastify je server v *Node.js*, jež je zaměřený na vysokou rychlost *zpracování požadavků* ze strany uživatelů. Důležitou vlastností tohoto *serveru* je *rozšiřitelnost* a možnost *validace požadavků* pomocí *JSON Schema*. *Fastify* dále umožňuje využívání *logů* pomocí knihovny *Pino*. V neposlední řadě se zabývá *testováním API*. Kód 5 představuje, jak by mohl vypadat velmi jednoduchý *server* ve *Fastify*, jež při zadání *adresa-serveru:8080/ahoj* vypíše řetězec *svete*.

```

1 import Fastify from "fastify";
2 const fastify = Fastify();
3 fastify.get("/ahoj", async function (request, reply) {
4     return "svete"
5 })
6 await fastify.listen({ port: 8080 })

```

Zdrojový kód 5: Hello world ve Fastify

5.1.4 Gpu.js

Gpu.js je *JavaScriptová knihovna*, určená pro *prohlížeče* i *Node.js*, pro *GPGPU*, tedy obecné programování na *grafické kartě*. Knihovna *transpiluje JavaScriptový kód* do *GLSL*, tedy *shaderového programovacího jazyka* běžně podporovaného *grafickými kartami*. Jednoduché využití na vytvoření pole s daty od 0 po 64 je ukázáno ve zdrojovém kódu 6.

```

1  import { GPU } from 'gpu.js';
2  const gpu = new GPU();
3
4  const kernel = gpu.createKernel(function() {
5      return this.thread.x           // index aktuálního kernelu
6  }).setOutput([64]);
7
8  console.log(kernel());           // vypíše pole od 0 po 64

```

Zdrojový kód 6: Ukázkový kód v gpu.js

5.1.5 Docker, Docker-compose

Docker je otevřená platforma pro vývoj, deployment a spouštění aplikací. Pomocí *dockeru* je možné oddělit aplikaci od softwaru nainstalovaného na serveru. Tedy je možné výrazně rychleji nasadit software na produkční prostředí, bez potřeby dalšího testování.

Docker-compose je nástroj pro spouštění více *Dockerových kontejnerů* pro usnadnění microservicové architektury. Dále výrazně zjednodušuje jejich nasazení. Kód 7 představuje, jak může vypadat velmi jednoduchý soubor pro tvorbu obrazu. Tuto aplikaci a databázi by pak bylo možné spustit pomocí *docker-compose*, jak je ukázáno v kódu 8.

```

1  FROM node:18.16.0           # běhové prostředí, v němž aplikace
    poběží, včetně verze
2  COPY . /home/app/           # zkopírování aktuální aplikace do
    kontejneru
3  WORKDIR /home/app/          # nastavení aktuální složky
4  RUN npm install             # dodatečná instalace závislostí
5  ENTRYPOINT node run_server.mjs # vstupní aplikace

```

Zdrojový kód 7: Ukázka jednoduchého Dockerového souboru

5.1.6 Sequelize, SQLite

Sequelize je *ORM (Objektově relační mapování)* pro *Node.js* založené na *příslibech* a určené pro různé typy *databází* - jako například *SQLite* nebo *PostgreSQL*. Kód 9 představuje, jak vypadá vytvoření *SQLite databáze* v *Sequelize*. Jak v něm lze vytvářet tabulky a následně jak se na ně dotazovat.

5.1.7 Minetest

Minetest je *open-sourcový voxelový herní engine*. Hlavní předností je, že umí zobrazovat velké *voxelové mapy*. Dále umožňuje snadnou editovatelnost pomocí *módů* napsaných v *LuaAPI*. Pro účely *parsování JSONu* z *dotazu na API* je

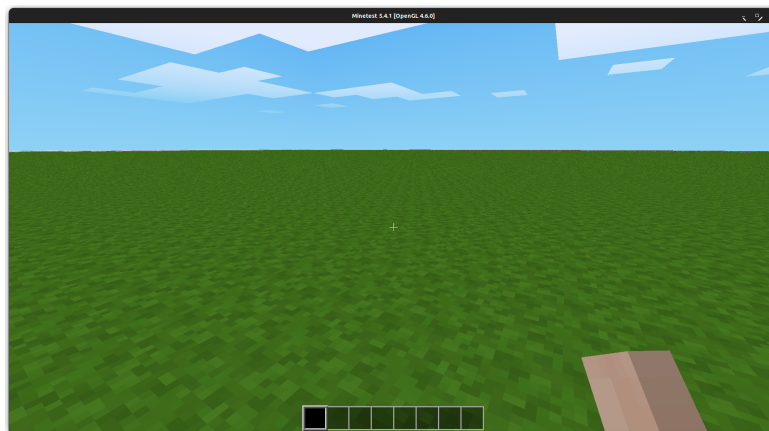
```

1  services:
2    app:
3      build: .      # sestaví Dockerfile v~tomto adresáři
4      ports:
5        - 8080:8080 # namapování portů z~aplikace na port zařízení
6      depends_on:
7        - db      # počká na spuštění databáze
8    db:
9      image: postgres:latest # sestaví obraz z~dockerového repozit
10     áře
11     environment:          # proměnné, jež je možné do dockeru
12     vložit
13     POSTGRES_USER: user
14     POSTGRES_PASSWORD: password
15     POSTGRES_DB: database
16     ports:
17       - 5432:5432

```

Zdrojový kód 8: Ukázka nasazení databáze a vlastní aplikace v docker-compose

využívána dodatečná *knihovna* pro *lua - lua-cjson*. Obrázek 5 ukazuje, jak vypadá prázdný plochý svět v *minetestu*.

Obrázek 5: Prázdný plochý svět v minetestu

5.2 Architektura

V této kapitole je popsána celková *architektura* aplikace. Obecně se skládá z pěti částí, jež zajišťují různé úlohy. Obrázek 6 schématicky představuje, jak *architektura* vypadá.

V nejnižší *vrstvě architektury* jsou dvě části *DATA IMPORT* a *DB*. *DATA IMPORT* zajišťuje schopnost *importu* různých *formátů* do *voxelové reprezentace* spolu s *metadaty materiálů* využívanými v těchto formátech, nebo odhadem jejich

```

1  import { Sequelize, DataTypes } from "sequelize";
2
3  const sequelize = new Sequelize({
4    dialect: "sqlite",
5    storage: "./db.sqlite",
6    logging: false
7  }); // vytvoří novou SQLite databázi v~aktuálním adresáři
8
9  const Dog = sequelize.define("dog",
10   name: {
11     type: DataTypes.STRING(20) //jméno je řetězec délky 20
12   } // nový sloupec se jménem
13 ) // vytvoření nové tabulky pro psy
14
15 await sequelize.sync() // synchronizuje tabulky v~kódu s~těmi v~
16   databázi
17 await Dog.findAll() // vrátí všechny psy v~databázi

```

Zdrojový kód 9: Ukázkový kód Sequelize spolu s SQLite

DISPLAY	REST API
VOXEL MANIPULATION + SIMULATION	
DATA IMPORT	DB

Obrázek 6: Architektura aplikace

vlastností. *DB* umožňuje *perzistentní uložení dat*, za účelem zobrazení animace simulace a testování. Pro *DB* je použito již dříve zmíněné *Sequelize* a *SQLite*.

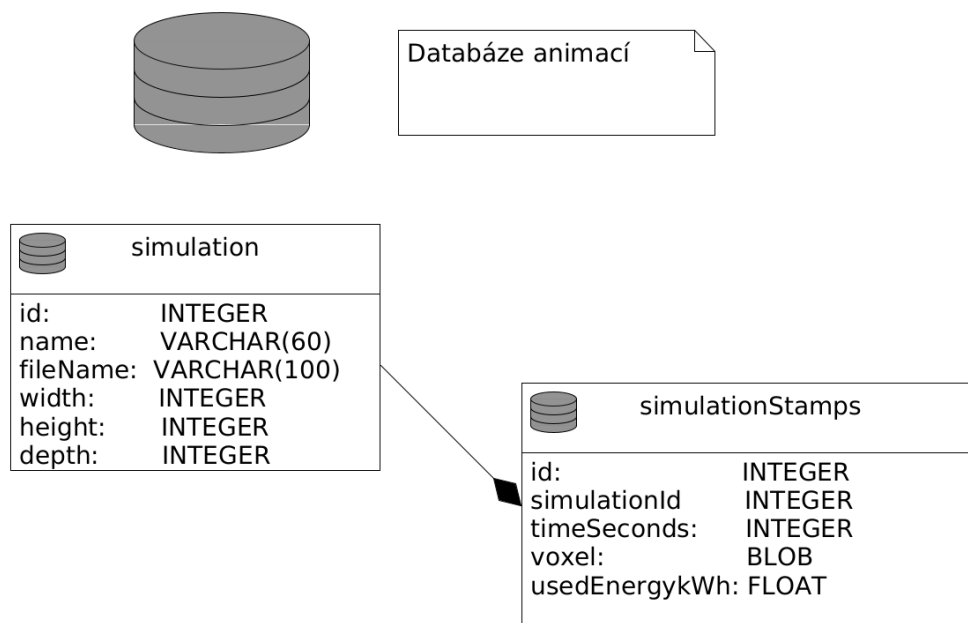
V druhé *vrstvě* je zajištěna *třída* pro obecné zpracování *voxelových dat* na *grafické kartě*, nebo *procesoru* pokud *grafická karta* není dostupná. Tato *třída* vytváří abstrakci nad *GPU.js*. Dále se zde zajišťuje celková *simulace šíření tepla*, přičemž tato diplomová práce se zabývá primárně o *šíření tepla vedením*.

Nejvyšší vrstva zajišťuje možnost *integrace* dalších aplikací pomocí *REST API* v *JSONu*. *REST API* je implementována pomocí dříve zmíněného *Fastify*. Další částí této vrstvy je *DISPLAY*, jež umožňuje zobrazení *nasimulovaných dat*, nebo nahraných souborů ve *voxelové reprezentaci*.

5.2.1 Databáze

Databáze je aktuálně určená primárně pro ukládání mezivýsledků simulace, jež slouží pro účely zobrazení simulovaných dat, jak je ukázáno například na obrázku 9. Databáze je připravená, aby bylo simulace možné znovu obnovit v případě náhlého pádu aplikace.

Schéma databáze je naznačeno na obrázku 7. Databáze se dělí na dvě tabulky *simulation* a *simulationStamps*. Tabulka *simulation*, modeluje jednotlivou nahra-

Obrázek 7: Schéma databáze pro uložení mezivýsledků simulace

nou simulaci, každá simulace musí být nahrána s unikátním jménem, uloženým v sloupci *name*. Pro každou simulaci je znám soubor, z něhož byla vytvořena, ve sloupci *fileName*. Dále jsou uloženy rozměry souboru, jež byl využit k simulaci ve sloupcích *width*, *height* a *depth*.

Tabulka *simulationStamps*, modeluje stav simulace v čase simulace *timeSeconds* sekund. Tabulka obsahuje odkaz na tabulku *simulation* v podobě cizího klíče *simulationId*. V tabulce je uložený *BLOB* dat, jež představuje *voxelovou reprezentaci* s teplotou v dané chvíli simulace. Posledním sloupcem je *usedEnergykWh*, který představuje kumulativní spotřebovanou energii za dobu simulace.

Kromě výše zmíněných *tabulek* a *sloupců* databáze obsahuje další, jež jsou vytvořeny automaticky pomocí *Sequelize*. *Sequelize* pomocí *triggerů* automaticky ukládá dobu, kdy byl prvek přidán, a kdy byl upraven. Také obsahuje *tabulku* pro implementaci *sekvencí*.

5.3 Nahrání souboru na server ve voxelové reprezentaci

Tato kapitola je zaměřená na technické řešení nahrání souboru a převod do *voxelové reprezentace*. Nejprve se kapitola zaměří na řešení načítání trojúhelníků z *CAD nákresu*, dále podrobně vysvětlí transformaci těchto trojúhelníků do *voxelové reprezentace*. Nakonec ukáže, jak lze toto řešení využít pomocí *REST API*. Protože toto načtení souboru může chvíli trvat, tak využívá *cachování* na zapamatování si výsledků pro případné znovuvyužití.

5.3.1 Načítání trojúhelníků

Načítání trojúhelníků je rozdělené na dvě části - nejprve se načtou trojúhelníky a *materiály* ze souborů, poté se odhadnou vlastnosti *materiálů*, pokud nebyly přiřazeny už ze souboru. Autor zvolil jako *CAD formát* pro testovací účely této práce přenositelný formát *Wavefront obj*, protože je často využíván pro jeho univerzální podporu napříč různorodými *CAD systémy*.

Pro testovací účely byla využita data o *materiálech* z *thermtestu*². Zde se na základě názvů *materiálů* odhadnou vlastnosti materiálu, dle názvu *materiálu* z *CADu*, v případě, že *materiál* není nalezen, je zapotřebí ruční manipulace se souborem obsahujícím *materiály*.

Pseudokód 13 ukazuje, jak se obecně načítají trojúhelníky, kdy se nejprve rozhodne zda systém umí přečíst daný *formát* a poté se načtou trojúhelníky a *materiály*. Z trojúhelníků se poté odstraní *body*, a *setřídí* se sestupně podle velikosti, kvůli dalším výpočtům. Nakonec se *materiálům* přiřadí *tepelné vlastnosti* a vrátí se výsledek.

```
1   const supported_formats = {
2     obj: loadObj // načte obj dle jeho specifikace
3   }
4
5   function load_triangles(path) {
6     if(path.extension() in supported_formats && path.exists()) {
7       let [triangles, materials] = supported_formats[path.
8         extension()](read_file(path));
9       triangles = triangles.filter(triangle => !is_point(triangle
10        ))
11        .sort(desc(triangle_size))
12       materials = assign_thermal_properties(materials);
13       return [triangles, materials];
14     }
15   }
```

Zdrojový kód 10: Pseudokód načítání trojúhelníků

5.3.2 Transformace trojúhelníků do voxelové reprezentace

Autor nejprve vyzkoušel přístup dle pseudokódu 1. Pro *voxelovou reprezentaci* bylo využito *3D pole* a pro trojúhelníky *pole*, přičemž jednotlivé trojúhelníky byly reprezentovány jako *pole* obsahující 3 *body* a tyto *body* jsou pak reprezentovány taktéž jako *pole* o délce 3 obsahující číselné *souřadnice bodů*. Pro případy z reálného světa, kdy *modely budov* mohou obsahovat i miliardy trojúhelníků, se toto řešení neosvědčilo, protože při převodu na realistickou *voxelovou reprezentaci* o velikosti 256^3 s miliardou trojúhelníků může výpočet trvat značně dlouho dobu.

²<https://thermtest.com/thermal-resources/materials-database>

Při následujícím pokusu autor využil přístupu dle pseudokódu 2 se stejnými *implementacemi* jako v předchozím případě. Zde se objevil objektivní problém při *simulaci*, kdy se *vnitřní prostory zdí* chovaly jako *vzduch*. Za řešení autor zvolil kombinaci těchto přístupů, kdy jsou nejprve vykresleny trojúhelníky, poté se spočítají všechny *oblasti* na jejichž základě se vyberou vnitřní oblasti, jež jsou posléze *vyplněny materiálem*. V běžných budovách je poměrně malé množství těchto ucelených oblastí, a tedy je provedení kódu výrazně kratší. Tento přístup je ukázán v pseudokódu 11.

```

1  function conversion(triangles, voxel_size) {
2      let voxels = triangle_conversion(triangles, voxel_size);
3      let areas = find_areas_on_voxels(voxels);
4      for(let area of areas) {
5          let [inside, material] = is_inside(area[0], triangles);
6          if(inside) {
7              area.fill(material);
8          }
9      }
10     return voxels;
11 }

```

Zdrojový kód 11: Finální řešení konverze trojúhelníků do voxelové reprezentace

Implementace funkce is_inside je uskutečněna za pomoci jednoduchého řešení soustavy lineárních rovnic s využitím *Gausovy eliminace*. Vychází ze vzorce pro trojúhelník, kde A je bod trojúhelníku a \vec{u}_1, \vec{u}_2 jsou vektory definující strany a k, j jsou skaláry:

$$A + k \vec{a} + j \vec{b} \text{ t.ž.: } k + j \leq 1 \wedge k > 0 \wedge j > 0 \quad (13)$$

a rovnice *přímky*, jež je definovaná se stejným značením, jako:

$$L + l\vec{v} \quad (14)$$

Na základě těchto *definic* lze vytvořit *rovnici* za účelem *získání průsečíku*:

$$A + k \vec{a} + j \vec{b} = L + l\vec{v} \quad (15)$$

Tuto *rovnici* lze převést do tvaru vhodnějšího pro *Gausovu eliminaci*³:

$$k \vec{a} + j \vec{b} + l\vec{v} = L - A \quad (16)$$

Z této rovnice lze vytvořit soustavu tří rovnic o třech neznámých:

$$k \vec{a}_1 + j \vec{b}_1 + l\vec{v}_1 = L_1 - A_1$$

$$k \vec{a}_2 + j \vec{b}_2 + l\vec{v}_2 = L_2 - A_2$$

$$k \vec{a}_3 + j \vec{b}_3 + l\vec{v}_3 = L_3 - A_3$$

³u vektoru \vec{v} nezáleží na směru, tedy je možné změnit znaménko

Tato *soustava rovnic* je automatizovaně řešitelná *Gaussovou eliminací*. Nakonec se pouze zjistí zda *rovnice* splňuje původní *podmínku* $k + j \leq 1 \wedge k \geq 0 \wedge j \geq 0$ a pokud ano, pak existuje průnik, určený dosazením k a j do původní rovnice trojúhelníku. Na základě tohoto, pak *algoritmus* umí zjistit, které *voxely* jsou uvnitř, a které jsou venku, pomocí *lichosti/sudosti* počtu trojúhelníků, jež jsou před *voxelem* ve směru *přímky*. Toto postačuje k sestavení finálního pseudokódu 12 pro *funkci is_inside*.

```

1  function is_inside(coordinate, triangles) {
2      let line_vector = [0, 1, 0]; // vektor ve směru Y
3      return is_odd( triangles
4          .map(triangle => triangle_line_intersection(...triangle,
5              coordinate, line_vector))
6          .filter(solution => solution && solution[1] > coordinate
7              [1])
8          .length
9      ) // otestuje zda je počet průsečíků v~jednom směru lichý
10     pokud ano, pak je uvnitř
11
12 }
13
14 function triangle_line_intersection(t_pt1, t_pt2, t_pt3,
15     line_origin, line_vector) {
16     let [[X, Y, Z], [a1, a2, a3], [b1, b2, b3]] =
17         [t_pt1, t_pt2 - t_pt1, t_pt3 - t_pt1];
18     let [Lx, Ly, Lz] = line_origin;
19     let [vx, vy, vz] = line_vector;
20
21     let [k, j, l] = solve_linear_equations([
22         [a1, b1, vx, Lx - X],
23         [a2, b2, vy, Ly - Y],
24         [a3, b3, vz, Lz - Z]
25     ])
26     if(k + j > 1 || k < 0 || j < 0) {
27         return undefined;
28     }
29
30     return [X, Y, Z] +
31         [k~* a1, k~* a2, k~* a3] +
32         [j * b1, j * b2, j * b3]
33 }

```

Zdrojový kód 12: Pseudokód implementace `is_inside`

Implementace *find_areas_on_voxels* je naznačena v pseudokódu 13. Zde se nejprve převede *voxelová reprezentace* na *grafovou reprezentaci*, dle *sousedních voxelů* na základě jejich *materiálu*. Tedy pokud má soused stejný *materiál*, pak bude existovat *hrana* od aktuálního *voxelu* k tomuto *sousedovi*, jinak ne. A každý *voxel* má přiřazený *jeden vrchol* ohodnocený jeho *indexem*. Výsledkem jsou *části grafu* mezi nimiž neexistuje žádná *hrana*. A tyto disjunktní části grafu tvoří

oblasti se stejným materiálem voxelů.

```
1  function find_areas_on_voxels(voxels) {
2      let graph = new Graph(voxels)
3          .on(voxel_neighbourhood)
4          .from(voxel => voxel.material);
5      return graph.disjunct_parts();
6  }
```

Zdrojový kód 13: Pseudokód implementace `find_areas_on_voxels`

5.3.3 API

Pro nahrávání souborů na server aplikace využívá *endpoint adresu:port/context/upload*. V praxi je možné jej využít například pomocí utility *cURL*, jak je ukázáno v kódu 14, kde se na *server* na adrese *localhost:8080* nahraje soubor umístěný v */home/uzivatel/Dokumenty/nazev_souboru.txt* a pojmenovaný jako *nazev_souboru.txt*.

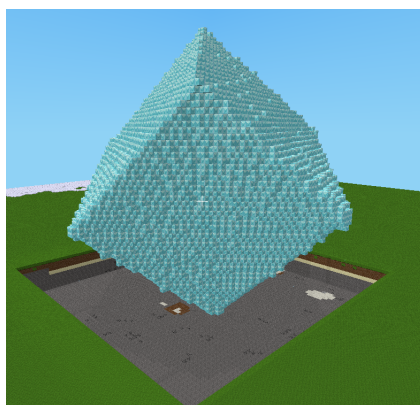
```
1  curl --request POST \
2      --url http://localhost:8080/context/upload \
3      --header 'Content-Type: multipart/form-data' \
4      --form 'nazev_souboru.txt=@/home/uzivatel/Dokumenty/
      nazev_souboru.txt' \
```

Zdrojový kód 14: Uploadování souboru na server

Pro *transformaci* uloženého *CAD souboru* do *voxelové reprezentace* je použit *endpoint adresu:port/context/import*. Formát *JSONu*, jež je zapotřebí na něj zaslat je popsán v kódu 15. Po zaslání tohoto *JSONu* na *server* *metodou POST*, se do aktuálního kontextu načte soubor *nazev-souboru.obj*, jež byl nahrán na server a implicitně se načte i soubor *nazev-souboru.mtl* s *materiály* pokud je dostupný. Tato *voxelová reprezentace* má velikost $256 * 256 * 256$, tedy obsahuje 2^{24} voxelů. Reálné rozměry nahrané budovy jsou $20m * 20m * 20m$, tedy $8000m^3$.

```
1  {
2      "file": "nazev-souboru.obj",
3      "size": 256,
4      "real_object_size": [20, 20, 20]
5  }
```

Zdrojový kód 15: Importování souboru do voxelové reprezentace a jeho zpřístupnění

Obrázek 8: Transformovaná 3D reprezentace rotované krychle do voxelové reprezentace

Pro získání výstupu v *JSONu* vhodného pro zobrazení, je možné dotázat se na server *GET* metodou *adresa:port/context/simple*. Tato *metoda* vrátí aktuální *kontext*. Tohoto *výstupu* pak využívá zobrazování v *minetestu*, kdy takto dotáže na server, a na jeho základě, pak vykreslí voxelovou reprezentaci. Možný příklad zobrazení rotované krychle v *minetestu* je ukázán na obrázku 8.

5.4 Predikce energetické náročnosti

Tato kapitola detailně představuje, jak funguje predikce energetické náročnosti, kdy se nejprve zabývá technickými detaily a následně ukazuje, jak vypadá její webové rozhraní a použití simulace.

5.4.1 Fungování

Predikce *energetické náročnosti budovy* funguje v několika krocích. Nejprve se zjistí, které *oblasti* jsou uvnitř budovy, a které jsou vně. Poté se ve smyčce podle počtu požadovaných sekund provádí *šíření tepla vedením*. Po uběhnutí tohoto počtu sekund proběhne ukládání mezivýsledků do *databáze* za účelem testování a zobrazení. Dále je v tomto kroku vytápěna na požadovanou teplotu.

Pro identifikaci vnitřku budovy se využívá algoritmus *find_areas_on_voxels* z pseudokódu 13, kdy algoritmus pro každou *oblast* zjistí, zda je její *materiál* vzduch a zda obsahuje nějaký *hraniční voxel*, a pokud ano, pak uvnitř budovy oblast není, jinak je. Pseudokód 16 shrnuje, jak by bylo možné implementovat tuto *funkci*.

Pro *simulaci šíření tepla vedením* autor nejprve vyzkoušel implementovat ji na klasickém procesoru ve více vláknech. To bylo pomalé pro běžné velikosti *voxelového kontextu* (256^3), a tedy se rozhodl implementovat algoritmus pro *grafickou kartu*. Obecně algoritmus funguje, jak je naznačen v pseudokódu 17, kdy se nejprve na *grafické kartě* provádí v určitém množství iterací určených *parametrem options.dev.gpu_iterations*, poté se uloží do *databáze* dle parametru *op-*

```

1  function find_inside_areas(voxels) {
2      return find_areas_on_voxels(voxels)
3          .filter(area => area.material !== air ||
4                  !area.some(voxel => voxel.includes(0)) ||
5                  !area.some(voxel => voxel.includes(voxel.
6                      dimensions - 1)));

```

Zdrojový kód 16: Ukázka pseudokódu možné implementace hledání vnitřní části budov

tions.animation, následně proběhne *vytápění budovy* a nakonec se okolí budovy ochladí z důvodu *proudění vzduchu*.

```

1  function simulate(building, seconds, options) {
2      init_building(options.environment);
3      let consumption = 0;
4      do_times(seconds / options.dev.gpu_iterations, () => {
5          do_times_on_gpu(options.dev.gpu_iterations, conduction);
6          save_progress_to_db(building, options.animation);
7          consumption += heat_building(building, options.heating);
8          cool_outside(building, options.environment);
9      })
10     return consumption;
11 }

```

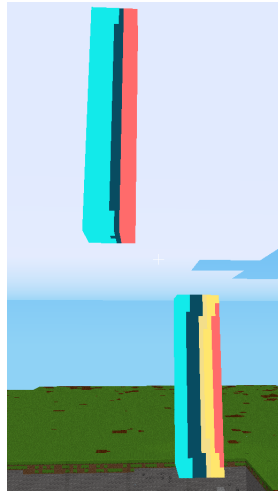
Zdrojový kód 17: Ukázka algoritmu simulace na grafické kartě

Simulace *vedení* je prováděna na *přímém okolí voxelu*, kdy se spočítá na základě *rozdílu teplot* a *velikosti voxelu tepelný tok*, a na základě *volumetrické tepelné kapacity* se zvýší nebo sníží *teplota aktuálního voxelu*. V případě, že *okolí voxelu* není definované, pak se využije teplota z okolí definovaná *parametrem options.environment.outside_temperature*.

Vytápění budov funguje primárně na principu *šíření tepla prouděním a vedením*. V rámci této simulace se předpokládá, že *vytápění* je *rovnoměrné*, a tedy vyhřeje všechny vnitřní prostory na požadovanou teplotu. Proto se na základě *volumetrické tepelné kapacity* a rozdílu teplot spočítá požadovaná *energie* na *vytápění vnitřních prostor budovy*. *Venkovní teplota* se ochlazuje z důvodu *šíření tepla prouděním* a funkčně je řešená stejně, jako *vytápění budov*.

Obrázek 9 ukazuje, jak může vypadat simulace *vedením*, v případě, že oba objekty jsou zprava zahřáty na vysokou teplotu. Oba objekty mají různou *tepelnou vodivost*, a tedy se jimi *šíří teplo* různou rychlostí. Teploty se postupně vyrovnávají v objektech směrem od teplé části k chladné.

Na základě získané *spotřeby z vytápění*, znalosti reálné *velikosti budovy*, *účinnosti vytápění* a ostatní využívané *energie* je pak možné jednoznačně určit *energetickou náročnost budovy*.

Obrázek 9: Šíření tepla vedením, u dvou materiálů s různou tepelnou vodivostí

5.4.2 API

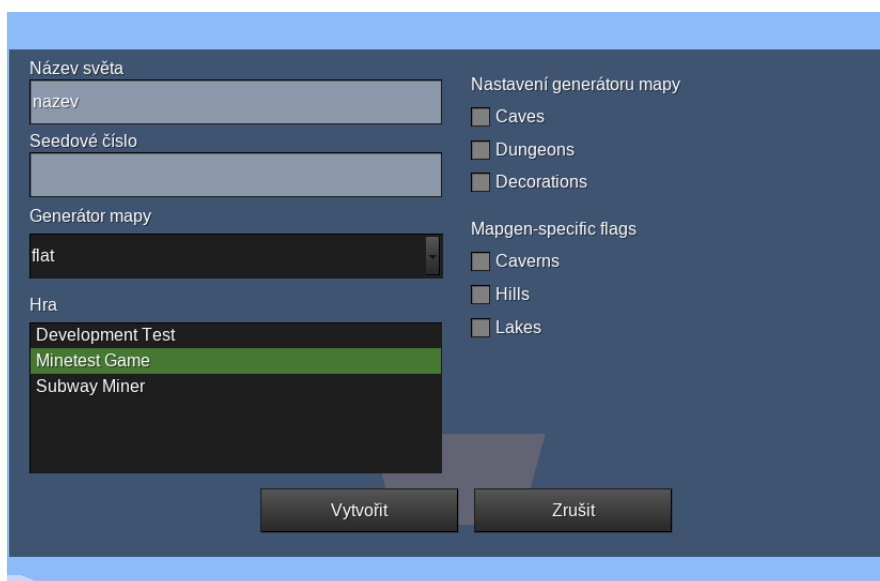
Pro simulaci aktuálního *kontextu* se využívá *endpoint* dostupný na *adresa:port/simulation/run*. Zde pak lze zaslat pomocí metody *POST* dotaz ve formátu *JSON*, jak je popsáný v kódu 18. Tento kód spustí simulaci pro jednu hodinu šíření tepla a vytápění. Volitelným parametrem *JSONu* je *animation*, jež zajistí, že se po každé iteraci, v níž se kód dostane zpět do procesoru, uloží aktuální teploty voxelů do *data-báze*. Volitelný parametr *heating* umožňuje predikci spotřeby energie vytápění, v aktuálním případě se vytápí vnitřek budovy na 20°C při *efektivitě vytápění* 90% a spotřebě ostatní energie *1000 Joulů za hodinu*. Simulace začíná s počátečním stavem určeným parametrem *environment*, a tedy vnitřní teplota je 10°C a vnější teplota je 0°C. Nakonec je možné zadat nepovinný parametr *dev* a *gpu_iterations*, jež zařídí, že se každých 100 sekund simulace, dostane aktuální informace o teplotách z *gpu* na *processor*.

Výsledek takového kódu je ve formátu naznačeném v pseudokódu 19, kdy je vrácena *spotřeba energie* v různých jednotkách. Dále je vrácena *energetická náročnost* v $\frac{MWh}{m^2}$ a *EnPi* vztažené k *denostupni*.

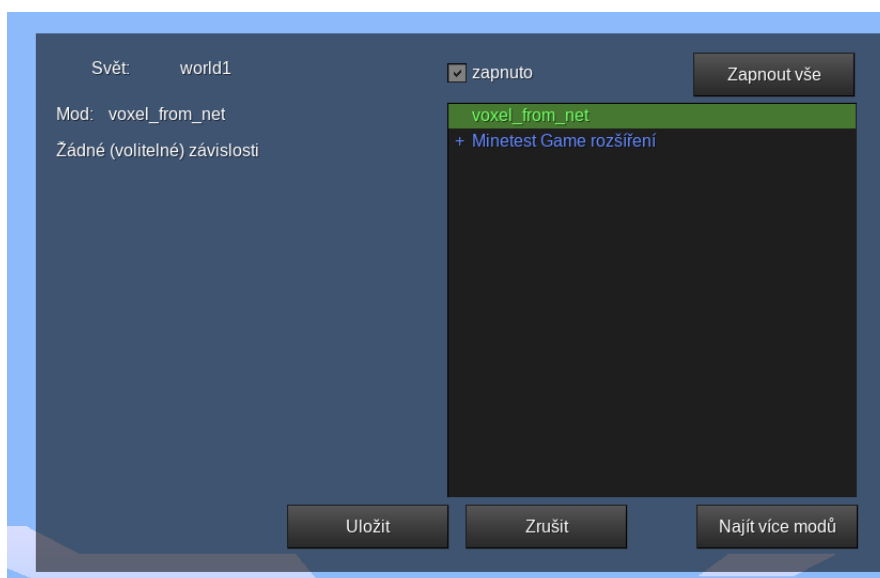
5.5 Zobrazení simulace a nahraného souboru

Pro zobrazení simulace je potřeba nejprve spustit *minetest*, kde je nainstalovaný mód *voxels_from_net*, dle dokumentace v *README.md*. Poté je potřeba vytvořit nový placatý svět, jak je ilustrováno na obrázku 10.

Poté je potřeba zvolit mód *voxels_from_net*, jak je ilustrováno na obrázku 11. Po spuštění nového světa se správně nastaveným *módem* a *běžícím serverem* s načteným *CAD modelem* by se měl po chvíli zobrazit tento voxelizovaný model, v případě bazény by pak měla zobrazená *voxelová reprezentace* vypadat jako na obrázku 2. Pro zobrazení snímku uložené simulace stiskněte klávesu *F10*, poté zadejte příkaz */next_frame nazev-simulace*.

Obrázek 10: Vytvoření nového placatého světa v minetestu

Obrázek 11: Přidání módu voxels_from_net do již existujícího světa

```

1   {
2     "hours": 1,
3     "animation": {
4       "name": "animace",
5       "save_progress_after_iterations": 1
6     },
7     "heating": {
8       "inside_temperature": 20,
9       "efficiency": 0.9,
10      "other_energy_consumption_per_hour_J": 1000
11    },
12    "environment": {
13      "outside_temperature": 0,
14      "inside_temperature": 10
15    },
16    "dev": {
17      "gpu_iterations": 100
18    }
19  }

```

Zdrojový kód 18: Rozhraní pro simulaci

6 Diskuze

V této kapitole jsou nejprve zhodnocena očekávaná chování simulace oproti jejím reálným výstupům. Dále se zhodnotí predikovaná energetická náročnost oproti očekávané. Nakonec jsou naznačena možná budoucí rozšíření projektu.

6.1 Očekávaná chování simulace

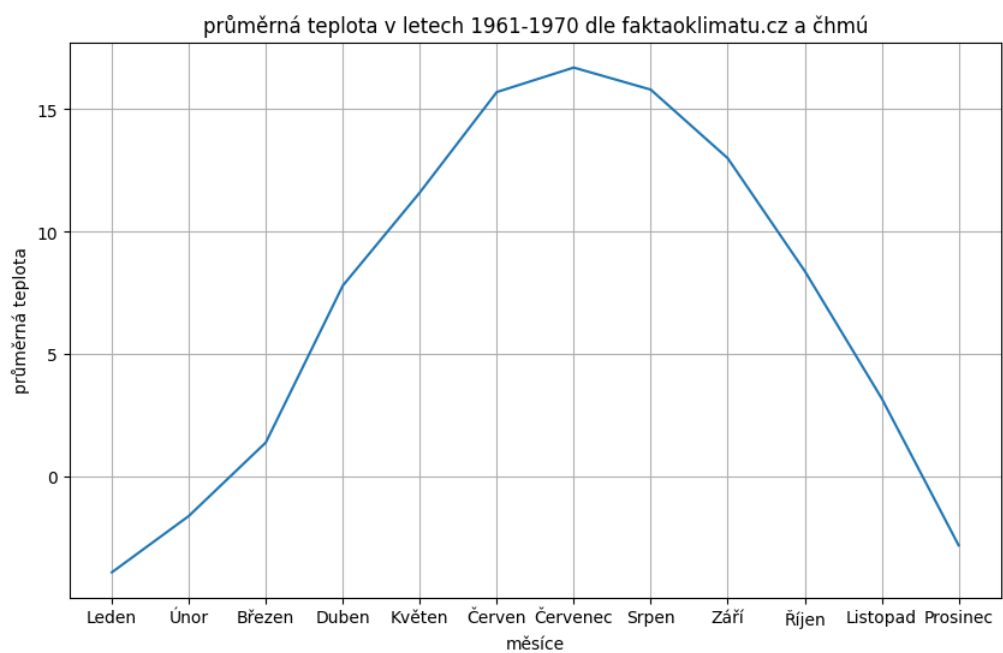
Od této simulace lze očekávat tři základní vlastnosti, jež by měla splňovat. První je, že čím vyšší je teplotní rozdíl tím větší by měla být spotřeba energie (a tedy i energetická náročnost budovy). Druhým předpokladem je, že čím je budova větší tím větší by měla být i její spotřeba. Poslední vlastností je, že zateplenější budova by měla mít menší spotřebu než nezateplená budova.

Pro testy těchto vlastností simulace autor využil teplotní průměry na území ČR během let 1961-1970, dle [1]. Data jsou představena na obrázku 12.

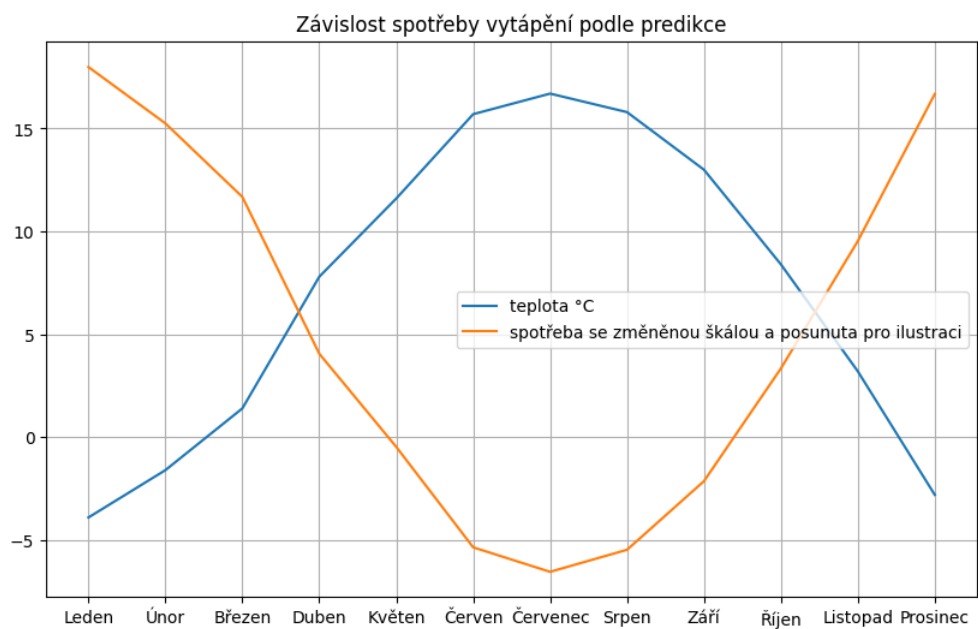
Závislost spotřeby na teplotě⁴ je zobrazena na obrázku 13. Obrázek ilustruje, že simulace zřejmě splňuje první vlastnost, protože v měsíce, kdy je nižší teplota, pak je spotřeba vyšší a obráceně, když je teplota vyšší, pak je spotřeba nižší.

Pro otestování modelu na rozdílů spotřeb při různých reálných velikostech stejného modelu, byly použity dva identické modely bazénu se špatným zateplením. Jak lze vidět na obrázku 14, tak pokud je bazén menší, tak se výrazně snižuje spotřeba.

⁴spotřeba je upravená kvůli vhodnější vizualizaci, a tedy neodpovídá ose y

Obrázek 12: Průměrná teplota v letech 1961-1970 dle faktaoklimatu.cz

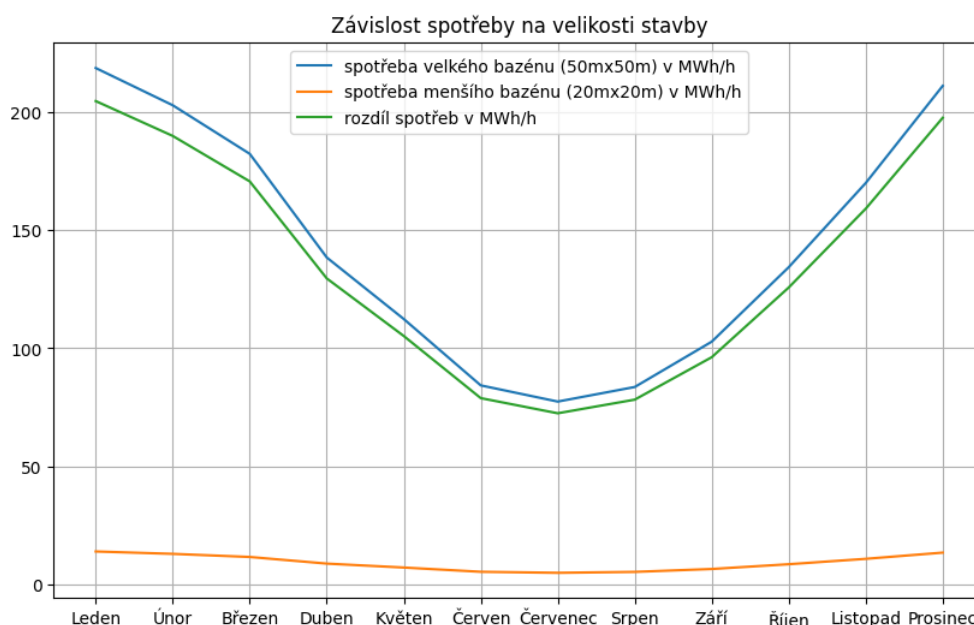
Obrázek 13: Závislost spotřeby na aktuálních teplotách

```

1 {
2   "message": "success",
3   "statistics": {
4     "energy_consumption_MWh": 1.1798111508791602,
5     "energy_consumption_kWh": 1179.8111508791603,
6     "energy_consumption_MJ": 0.4247320143164977,
7     "energy_efficiency_MWh_m2": 0.0029495278771979007,
8     "energy_per_degree_day_MWh": 0.05899055754395801
9   }
10 }

```

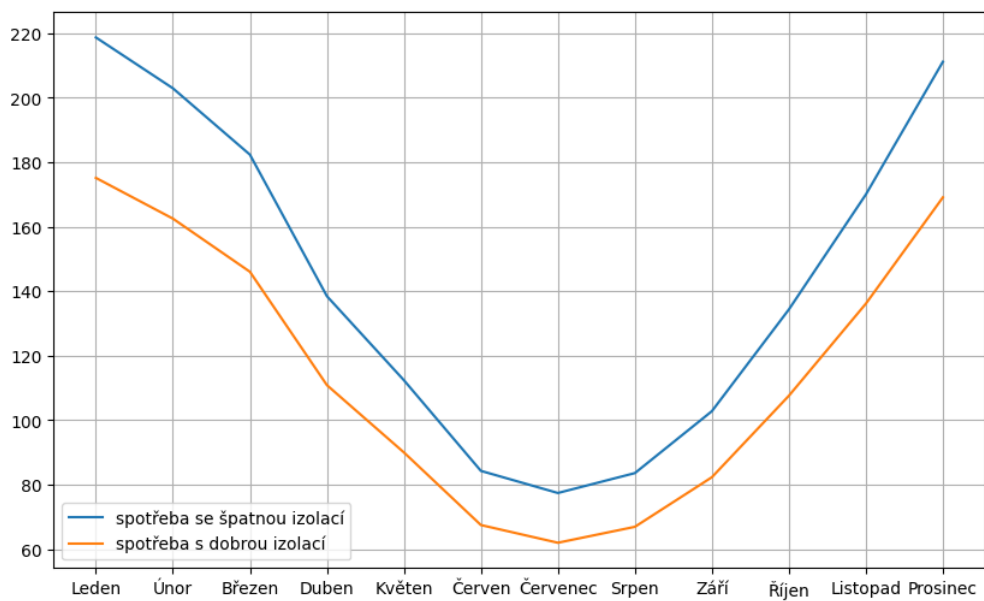
Zdrojový kód 19: Možný výsledek určité simulace

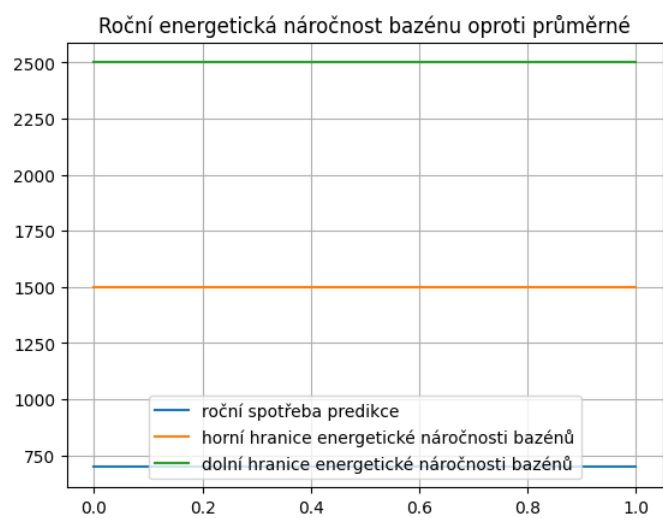
Obrázek 14: Závislost spotřeby na velikosti stavby

Pro otestování modelu na různých materiálech zateplení byly zvoleny dvě izolace: ocel a NIST 1450. V případě oceli jsou výsledky simulace o více než 40MWh za měsíc vyšší než bez vhodné izolace. Výsledky testu jsou zobrazeny na obrázku 15.

Nakonec je simulace porovnána se skutečnými energetickými náročnostmi běžných veřejných bazénů a aquaparků dle [2]. Toto srovnání ukazuje obrázek 16, tedy predikce je výrazně podhodnocena - cca. 2x. Autor toto přisuzuje tomu, že model nepočítá s vyššími ztrátami ze země, kdy předpokládá, že vše okolo stavby je vzduch. Dále je možné, že do spotřeby energie mohou v případě bazénů vstupovat i další významné přístroje, jež spotřebovávají značné množství energie. V neposlední řadě je možné, že účinnost tvorby tepelné energie může být nižší.

Obrázek 15: Odlišné izolace ve stejné budově

Obrázek 16: Porovnání predikované energetické náročnosti bazénů oproti běžné

6.2 Zhodnocení a možná rozšíření

V rámci diplomové práce byla vytvořena aplikace, jež umí načíst CAD soubory ve voxelové reprezentaci. Dále byla vytvořena simulace, jež ve voxelové reprezentaci umí na grafické kartě simulovat šíření tepla vedením. Simulace je díky využití voxelové reprezentace obecná a rozšiřitelná.

Aktuálními omezením pro využití v praxi je absence možnosti nahrát více formátů CADů, obzvláště ArchiCADu, jež je často využíván pro tvorbu architektury. Za další omezení autor považuje velmi pomalé načítání CADu do voxelové reprezentace, kdy nahrání testovacího CAD bazénu může trvat i hodinu. Za poslední nedostatek autor považuje absenci otestování aplikace na větším množství dat.

Do budoucna by bylo možné zrychlit voxelizaci CADu, jak je navrženo například v [3]. Pro použití v praxi by dále bylo vhodné zakoupit licenci formátu ArchiCADu a umožnit jeho nahrání do aplikace. V neposlední řadě by bylo vhodné vše otestovat na reálných datech. Nakonec by bylo možné využít nového standardu *WebGPU*, jež byl představen v době tvorby této práce a je obecnější než aktuální řešení pomocí *Gpu.js*. Možnými rozšířeními simulace by mohla být implementace *šíření tepla zářením*, jež způsobuje vyšší teploty uvnitř budov primárně v letních měsících a implementace *šíření tepla prouděním*, jež způsobuje snížení teploty ve venkovní části a je aktuálně implementována naivně, dále by byla využitelná pro simulaci větrání v budovách.

Závěr

Diplomová práce nejprve popsala problematiku načtení *CADu* do *voxelové reprezentace*. Poté se zaměřila na popis *fyzikálního modelu šíření tepla*, kdy se zabývala zejména *šířením tepla vedením a zářením*. Dále se zaměřila na popis *Energetické náročnosti budovy* v kontextu *energetiky*. Nakonec popsala aplikaci z technologického hlediska i z hlediska jejího použití ze strany vývojáře. Dále byly diskutovány nedostatky aplikace, její predikované výstupy a její možná rozšíření.

Aplikaci, jež je výstupem této práce, je možné snadno využívat díky *REST API* implementované ve *Fastify*. Aplikace je rozdělená do dvou hlavních částí, z nichž první umožňuje nahrání souboru s budovou ve *voxelové reprezentaci* z *CAD* formátu. Další část zajišťuje simulaci šíření tepla vedením v nahrané *voxelové reprezentaci* a vytápění této části. Nakonec se využijí nasimulované výsledky k predikci *energetické náročnosti budovy*.

Conclusions

Master's thesis has described the problem of loading *CAD files* to *voxel representation*. Then it described the physical model of *heat transfer*, more specifically - *heat conduction* and *radiation*. After that it characterized *energy efficiency* of buildings from the *energetics* point of view. In the end it shown what the application can do and how it is used. Then there were discussed correctness and possible future extensions to the app.

Application that is result of the thesis is possible to easily use thank to *REST API* implemented in *Fastify*. Application is divided into two main parts, the first allows people to upload a building in *CAD format* and convert it to *voxel representation* and the second allows simulation of heat transfer in uploaded in *voxel representation*. In the end the simulated values are used for energy efficiency prediction.

A Obsah elektronických dat

text/

Složka s textem práce

README.md

Dokumentace ke zprovoznění softwaru

source/3D models/

Složka obsahující 3D modely využité v práci pro testovací účely

source/DATA_LAYER/

Složka obsahující soubory s výpočty pro import do voxelové reprezentace

source/DATABASE/

Složka obsahující schéma databáze v *Sequelize* a databázi samotnou v *SQLite*

source/minetest_integration/

Složka obsahující mód pro minetest

source/OPEN_DATA_SCRAPING/

Složka obsahující skript získání otevřených dat pro testovací účely a jejich výstup, pro případ změny stránky

source/showcase

Složka obsahující obrázkové ukázky softwaru

source/tests

Složka obsahující automatizované testy

source/VOXEL_MANIPULATION

Složka obsahující simulaci a server ve *fastify*

Literatura

- [1] *Fakta o klimatu — faktaoklimatu.cz*. [Accessed 29-04-2024]. Dostupný také z: [⟨faktaoklimatu.cz⟩](https://faktaoklimatu.cz).
- [2] *Energy saving for public swimming pools — sunnyshark.com*. [Accessed 07-05-2024]. Dostupný také z: [⟨https://sunnyshark.com/en/energy-saving-public-pool/⟩](https://sunnyshark.com/en/energy-saving-public-pool/).
- [3] *arxiv.org*. [Accessed 17-04-2024].
- [4] *ArchicAD website*. [Accessed 03-04-2024]. Dostupný také z: [⟨https://graphisoft.com/solutions/archicad⟩](https://graphisoft.com/solutions/archicad).
- [5] *NX software / Siemens Software — plm.sw.siemens.com*. [Accessed 03-04-2024]. Dostupný také z: [⟨https://plm.sw.siemens.com/en-US/nx/⟩](https://plm.sw.siemens.com/en-US/nx/).
- [6] contributors, Wikipedia. *Wavefront .obj file*. 2023. Dostupný také z: [⟨https://en.wikipedia.org/wiki/Wavefront_.obj_file⟩](https://en.wikipedia.org/wiki/Wavefront_.obj_file).
- [7] Aleksandrov, M.; Zlatanova, S.; Heslop, D. J. Voxelisation and voxel management options in UNITY3D. *ISPRS Annals of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences*. 2022, roč. X-4/W2-2022, s. 13–20. Dostupný také z: [⟨http://dx.doi.org/10.5194/isprs-annals-x-4-w2-2022-13-2022⟩](http://dx.doi.org/10.5194/isprs-annals-x-4-w2-2022-13-2022).
- [8] Lienhard IV, John H.; Lienhard IV, John H. *A Heat Transfer Textbook, 5/e*. Dostupný také z: [⟨https://ahtt.mit.edu/wp-content/uploads/2020/08/AHTTv510.pdf⟩](https://ahtt.mit.edu/wp-content/uploads/2020/08/AHTTv510.pdf).
- [9] contributors, Wikipedia. *Heat*. 2024. Dostupný také z: [⟨https://en.wikipedia.org/wiki/Heat⟩](https://en.wikipedia.org/wiki/Heat).
- [10] contributors, Wikipedia. *Temperature*. 2024. Dostupný také z: [⟨https://en.wikipedia.org/wiki/Temperature⟩](https://en.wikipedia.org/wiki/Temperature).
- [11] contributors, Wikipedia. *Thermal conductivity and resistivity*. 2024. Dostupný také z: [⟨https://en.wikipedia.org/wiki/Thermal_conductivity_and_resistivity⟩](https://en.wikipedia.org/wiki/Thermal_conductivity_and_resistivity).
- [12] *Node.js website*. Dostupný také z: [⟨https://nodejs.org/en/learn/getting-started/introduction-to-nodejs⟩](https://nodejs.org/en/learn/getting-started/introduction-to-nodejs).
- [13] *Mocha - the fun, simple, flexible JavaScript test framework — mochajs.org*. [Accessed 13-04-2024]. Dostupný také z: [⟨https://mochajs.org/⟩](https://mochajs.org/).
- [14] *should — npmjs.com*. [Accessed 13-04-2024]. Dostupný také z: [⟨https://www.npmjs.com/package/should⟩](https://www.npmjs.com/package/should).
- [15] *Fast and low overhead web framework, for Node.js / Fastify — fastify.dev*. [Accessed 13-04-2024]. Dostupný také z: [⟨https://fastify.dev/⟩](https://fastify.dev/).
- [16] *Get Docker — docs.docker.com*. [Accessed 13-04-2024]. Dostupný také z: [⟨https://docs.docker.com/get-docker/⟩](https://docs.docker.com/get-docker/).

- [17] *Docker Compose overview* — *docs.docker.com*. [Accessed 13-04-2024]. Dostupný také z: <https://docs.docker.com/compose/>.
- [18] *Getting Started | Sequelize* — *sequelize.org*. [Accessed 13-04-2024]. Dostupný také z: <https://sequelize.org/docs/v6/getting-started/>.